

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راهنمای نویسندگان نوشتارهای علمی در فصلنامه علمی - پژوهشی انجمن علمی فرش ایران - گلجام

- در این مجله، نتیجه پژوهش‌ها و تجربه‌های علمی در زمینه فرش و زیراندازها و توسعه دانش در این زمینه به‌ویژه در یکی از موضوعات: طرح و نقش، رنگ‌بندی، رنگ‌رزی، بافت، مرمت، مواد اولیه، اقتصاد و بازرگانی، مدیریت، تاریخ و فرهنگ، جامعه‌شناسی و مردم‌شناسی فرش منتشر می‌گردد.
- نوشتارهای پژوهشی، تحلیلی، نقد کتاب‌های علمی - هنری و گزارش‌های علمی و هنری در زمینه فرش و زیراندازها نیز پس از داور و تصویب در هیئت تحریریه قابل انتشار است.
- مقاله‌ها باید دارای بخش‌های: چکیده فارسی، واژگان کلیدی، مقدمه، متن مقاله، نتیجه، پی‌نوشت‌ها و فهرست منابع و چکیده انگلیسی باشد.
- نوشته‌های ارسالی نباید قبلاً در هیچ مجله‌ای به چاپ رسیده باشد. همچنین مقاله‌های ارسالی به این فصلنامه نباید همزمان به مجله دیگری ارائه شده باشند.
- نوشتارهای ارسالی ترجیحاً به زبان فارسی باشند. ضمناً در صورتی که به زبان دیگری ارسال شود پس از ترجمه و تصویب هیئت تحریریه به چاپ می‌رسد.
- پی‌نوشت‌های مقاله (معادل‌های واژه‌ها، اصطلاح‌ها و توضیح‌ها) در متن به ترتیب شماره‌گذاری شده و در پایان مقاله، پیش از فهرست منابع تحت عنوان پی‌نوشت‌ها ارائه شوند.
- اندازه نوشتارها باید بین حداقل ۵ و حداکثر ۱۵ صفحه مجله (با احتساب تمام بخش‌های مقاله) باشد.
- تصاویر ارسالی باید به طریق رنگی و یا سیاه سفید با فرمت Tif و با کیفیت 300dpi و در ابعاد ۹ در ۱۴ سانتی‌متر باشد.
- مقاله‌ها باید تایپ شده با نرم‌افزار Word 2003 در ۴ نسخه پرینت به همراه CD متن در قطع A4 که ۳ نسخه آن بدون اسم و اطلاعات نویسندگان بوده و نامه‌ای به عنوان سردبیر مجله گلجام (پازیریک)، به نشانی: تهران، خیابان کریم خان زند، نبش خیابان شهید

- دکتر عضدی (آبان شمالی)، ساختمان دانشگاه علامه طباطبایی، طبقه دوم، اتاق ۲۱۸، انجمن علمی فرش ایران و یا به صندوق پستی مجله: تهران، صندوق پستی ۱۱۳۹-۱۴۱۵۵، فصلنامه گلجام ارسال شود. تلفن: ۰۲۱-۸۱۰۳۲۲۲۹
- مشخصات نویسنده یا نویسندگان مقاله، به شرح زیر قبل از چکیده نوشته شود.
- نام و نام خانوادگی، میزان تحصیلات، رشته تحصیلی، رتبه علمی آدرس و تلفن، دورنگار یا پست الکترونیک (ابتدا نویسنده مسئول یا عهده‌دار نوشته شود)
- ترتیب اجزا فهرست منابع به شرح زیر است:
کتاب: نام خانوادگی، نام نویسنده، (سال انتشار)، عنوان کتاب. نام مترجم یا مصحح. ناشر. محل انتشار.
- مقاله: نام خانوادگی، نام نویسنده (سال انتشار)، عنوان کامل مقاله. نام مترجم. نام مجله. دوره. شماره.
- ارجاعات به منابع در متن نوشتار شامل نام خانوادگی نویسنده، سال انتشار و شماره صفحه در انتهای نقل مطلب در پرانتز بیاید.
- صحت نوشتارهای علمی با نویسنده یا نویسندگان است.
- استفاده از مطالب مجله انجمن علمی فرش تنها با ذکر مأخذ مجاز است.
- مقالات مستخرج از رساله‌های دکترا یا پایان‌نامه کارشناسی ارشد باید با نامه استاد راهنما همراه باشد.
- نشانی الکترونیکی:

www.icsa.ir

www.goljaam.icsa.ir

E_mail: anjomanfarsh@gmail.com

هیئت تحریریه فصلنامه گلجام

گلجام

اینجانب: شغل:

نشانی پستی:

کد پستی:

تلفن:

مایل به اشتراک یک دوره یکساله (شماره ۴) از شماره تا شماره هستم.
هزینه اشتراک یکساله (شماره ۴): ۲۵۰۰۰۰ ریال

لطفاً فرم اشتراک تکمیل شده را به همراه اصل فیش بانکی شماره حساب جاری ۲۱۰۱۱۰۳۴/۶۴ بانک ملت شعبه قرنی (کد شعبه ۶۳۲۱۴) در وجه انجمن علمی فرش ایران واریز و به نشانی: تهران - خیابان کریم خان زند - نبش خیابان دکتر عضدی (آبان شمالی) ساختمان دانشگاه علامه طباطبایی - طبقه دوم - اتاق ۲۱۸ و یا تهران صندوق پستی ۱۱۳۹-۱۴۱۵۵ ارسال نمایید.
تلفکس: ۰۲۱-۸۱۰۳۲۲۲۹

گلجام

فصلنامه علمی پژوهشی انجمن علمی فرش ایران

انجمن علمی فرش ایران

صاحب امتیاز: انجمن علمی فرش ایران

سردبیر: دکتر حبیب الله آیت اللهی

مدیر مسئول: دکتر محمدتقی آشوری

هیئت تحریریه (به ترتیب حروف الفبا)

دکتر محمدتقی آشوری

دکتر حبیب الله آیت اللهی

استاد رضا الله داد

دکتر سید جلال الدین بصام

دکتر رقیه بهزادی

دکتر سیروس پرهام

دکتر امیر حسین چیت سازیان

استاد مهدی حسینی

دکتر حسن خاتمی

دکتر ابوالقاسم دادور

دکتر مجید صباغ کرمانی

استاد محمدرضا عابد

دکتر مجید منتظر

دکتر محسن نیازی

دانشیار دانشگاه هنر

دانشیار دانشگاه شاهد

مدرس دانشگاه و کارشناس فرش

استادیار موسسه آموزش عالی علمی - کاربردی جهاد کشاورزی

دانشیار بازنشسته پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

محقق فرش و صاحب تالیفات

دانشیار دانشکده معماری و هنر دانشگاه کاشان

استاد دانشگاه هنر

استادیار دانشکده معماری و هنر دانشگاه کاشان

دانشیار گروه پژوهش هنر دانشگاه الزهراء

دانشیار دانشگاه تربیت مدرس

مدرس دانشگاه و کارشناس فرش

دانشیار دانشگاه صنعتی امیرکبیر

دانشیار دانشگاه کاشان

مدیر داخلی: مهدی کشاورز افشار

مدیر اجرایی: شیرین کیانی

ویراستار فارسی و انگلیسی: ابوالفضل توکلی شاندیز

فصلنامه گلجام دارای درجه علمی - پژوهشی براساس مجوز شماره ۱۳۵۸/۳۲۹۱۰/۱۷ مورخ ۸۳/۱۲/۱۷ از کمیسیون محترم بررسی نشریات علمی کشور - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

با حمایت:

۵۰۰۰ تومان

کانون
هماهنگی
فناوری فرش
ایران

فهرست مطالب

- ۵ پیش به سوی تحصیلات تکمیلی فرش / دکتر سید جلال الدین بصام
- ۹ چالش فن آوری در فرش دستباف
فیصل مرداسی
- ۱۷ طبقه‌بندی و بررسی روند تغییرات طرح قابقابی در قالی‌های روستایی چهارمحال و بختیاری
پیوند توفیقی، محمد علی اسپنانی
- ۳۳ نقش مایه «پرنده» در فرش «طرح خستی» چهارمحال و بختیاری
ندا فخر، دکتر امیرحسین چیت‌سازبان، دکتر الیاس صفاران
- ۴۵ مطالعه نقوش دست‌بافته‌های خراسان شمالی و استفاده از آن‌ها در طراحی نشانه
داریوش کاظم‌پور، محسن سلیمانی
- ۶۵ مطالعه سیر تحول فرش‌های جنگ در افغانستان
حسام کشاورز، دکتر محسن مرائی
- ۷۷ مطالعه تطبیقی نقوش فرش سده نخست عصر صفوی با نگارگری همان دوره (مورد کاوی: مقایسه تطبیقی دو قالی)
صمد نجارپور جباری، دکتر احمد نادعلیان، دکتر حبیب‌اله آیت‌اللهی، دکتر مهدی پوررضائیان، دکتر اصغر کفشچیان مقدم

پیش به سوی تحصیلات تکمیلی فرش

پرده اول

سال ۱۳۷۴ چندین گروه از خبرگان فرش در آموزش و پرورش، سازمان صنایع دستی و جهاد سازندگی به صورت موازی اما جدا از یکدیگر شروع به تدوین دوره‌های آموزشی برای فرش دست‌باف در سطوح مختلف دیپلم، کاردانی و کارشناسی نمودند. خروجی جلسات این گروه‌ها به صورت برنامه‌های درسی نمود پیدا کرد و پذیرش دانش‌آموز و دانشجو در مدارس، مراکز آموزش عالی و دانشگاه‌های کشور به صورت گسترده‌ای آغاز شد. در همان زمان عده قابل ملاحظه‌ای از کارشناسان و خبرگان با طرح سؤالات مهم و اساسی نظیر چگونگی تأمین مدرس، امکانات آموزشی، کتاب و غیره عکس‌العمل‌های متفاوتی نشان دادند. برخی معتقد بودند

شنیدن اخبار خوب همواره مسرت‌بخش است و انسان تمایل دارد که در تمام زندگی این اخبار به وی برسد. در این ایام، خیر پذیرش دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد را می‌توان یکی از این اخبار خوب قلمداد کرد که بخشی از اهالی جامعه فرش از شنیدن آن خوشحال شدند. در کنار شنیدن اخبار خوش، انتظار به ثمر نشستن فعالیت‌های جوانان نیز دغدغه‌ای است که همواره ذهن همگان را مشغول داشته است. در این فرصت سعی بر این است تا با نگاهی گذرا به روند شکل‌گیری این دوره آموزشی، این دغدغه مطرح شود که مبدا این همه تلاش و امیدواری به ثمر نشیند. از آنجا که روند تدوین و تصویب این دوره مشابهت زیادی با دوره‌های پیش‌داشته بنابراین این وضعیت را در ۴ پرده به مشاهده می‌نشینیم.

که این کار باید کاملاً متوقف شود زیرا با خلأ جدی در تأمین پایه‌های اصلی تعلیم و تعلم، به نظر ایشان این کار اتلاف وقت و سرمایه است. در مقابل برخی معتقد بودند که با راه‌اندازی این دوره‌ها به تدریج این موارد برطرف خواهد شد. در بین این دو نظر کاملاً متفاوت، افرادی نیز بودند که نظرات میانه داشتند.

در هر صورت قطار آموزش عالی فرش با سعی و تلاش بسیار به راه افتاد و دانشجویان زیادی جذب این رشته‌ها شدند. از سال ۱۳۷۵ به بعد شاهد رشد کمی این دوره‌ها در دانشگاه‌های مختلف بودیم که با انگیزه‌های متفاوتی به باشگاه آموزش هنری فرش می‌پیوستند. در این بین برخی دانشگاه‌ها بودند که به کیفیت نیز پرداخته و در زمینه‌های مختلف مدرس، کتاب و امکانات آموزشی اقدامات خوبی انجام دادند. البته تعداد این دانشگاه‌ها در بین دانشگاه‌های دارای رشته فرش نسبتاً اندک محسوب می‌شود.

مشتریان این آموزش‌ها، یعنی دانشجویان و بازار فرش، عکس‌العمل‌های متفاوتی نشان دادند. هرچند که شاید بتوان برآیند کلیه اتفاقات رخ داده در آموزش عالی فرش را مثبت ارزیابی نمود، لیکن توقعات دانشجویان مشتاق به رشته فرش بیش از این بوده و دودلی بازار فرش نیز بیشتر. در سال‌های نخستین برگزاری این دوره‌ها، مطالبات دانشجویان عمدتاً حول کیفیت آموزشی می‌چرخید در حالی که در سال‌های بعد، این مطالبات به نگرانی دانشجویان و ناامیدی دانش‌آموختگان از آینده شغلی گرایش پیدا کرد. هرچند که بدیهی است سیستم آموزش عالی تنها محملی برای انتقال دانش و مهارت به دانشجو به شمار می‌آید، ولی دانش‌آموختگان و دانشجویان این رشته انتظار داشتند که با کسب مدرک دانشگاهی بتوانند با استقبال بخش خصوصی یا دولتی مواجه شوند و به راحتی شغل مناسبی پیدا کنند؛ موضوعی که در عمل به‌جز در موارد نسبتاً معدود اتفاق نیفتاد.

در این بین آموزش‌های علمی کاربردی که یکی از اهداف اصلی آن آموزش شاغلان بود نسبتاً موفق‌تر عمل کرد و میزان اشتغال دانش‌آموختگان این سیستم آموزشی ملموس‌تر از بقیه دانشگاه‌ها بود. به‌منظور بررسی وضعیت اشتغال فارغ‌التحصیلان سمینارها و همایش‌های متعددی

برگزار شد و سعی شد که این موضوع ریشه‌یابی شود. اکثر دلایل عدم موفقیت، یا بهتر بگوییم موفقیت کمتر این دوره‌ها در هدایت دانشجویان به سمت بازار کار، به جهت گیری اشتباه در تدوین برنامه آموزشی، کمبود مدرس مناسب، کمبود منابع علمی، کمبود امکانات آزمایشگاهی و کارگاهی، عدم تناسب محیط آموزشی برای تربیت دانش‌آموختگان مناسب برای ورود به بازار کار از یک طرف و از طرف دیگر موضع گرفتن بازار کار در مقابل دانش‌آموختگان فرش، آماده نبودن شرایط جذب دانش‌آموختگان در بازار کار، روند نزولی صادرات و تولید فرش دست‌باف و تأمین نشدن خواست بازار کار از دانش‌آموختگان اعلام می‌شد.

پرده دوم

به مصداق از این ستون به آن ستون فرج است، یکی از مطالبات دانشجویان از مسئولان امر راه‌اندازی دوره‌های تحصیلات تکمیلی بود. هرچند که راه‌اندازی دوره‌های آموزش عالی مخالفانی داشت، لیکن مخالفان ورود به تحصیلات تکمیلی بیشتر و جدی‌تر از آنها بود. تعداد زیادی از موافقان دوره‌های کاردانی و کارشناسی، با ورود فرش به سطح کارشناسی ارشد مخالف بودند. از سوی دیگر تعداد قابل توجهی دانش‌آموخته فرش در جامعه حضور داشتند که نیاز اجتماعی ایشان برای ادامه تحصیل فشار زیادی به مجموعه دست‌اندرکار فرش وارد می‌کرد. در کنار این دانش‌آموختگان نیز کارشناسانی بودند که به

دلایل کارشناسی مختلفی با این امر موافقت داشتند. موافقان تحصیلات تکمیلی به نیاز دوره‌های آموزش عالی به مدرس، نیاز جامعه علمی فرش برای تربیت محقق، نیاز دانش‌آموزان و دانشجویان به مؤلفان کتاب و مقاله در زمینه فرش اشاره داشتند. سوابق تولید علم در زمینه فرش نشان می‌دهد که در طول سالیان زیادی که تحقیق در زمینه فرش از سوی غربی‌ها آغاز شد نزدیک به یک هزار عنوان کتاب و چندین عنوان فصلنامه به زبان غیر فارسی تولید و منتشر شده است. در حالی که در ایران کمتر از دویست کتاب در زمینه فرش تولید شده بود و از این تعداد حدود ۱۵ درصد آن کتب تحقیقی و دست اول و مابقی کتب تکراری و بعضاً ضعیف بوده است. در زمینه مجلات هم

تقریباً تمامی مجلاتی که منتشر می‌شده‌اند به دلیل فقر مالی و یا فقر منبع و مؤلف متوقف شدند. فصلنامه گلجام، از جمله معدود مجلاتی است که به صورت کاملاً علمی و با انجام مراحل داوری دقیق بر روی مقالات ارسالی موفق به انتشار بیست و یکمین شماره خود می‌شود. به این دلیل تربیت دانشجویان در مقطع تحصیلات تکمیلی می‌تواند به عنوان تربیت اشخاصی که در زمینه تولید علم اقدام خواهند کرد جایگاه ایران را در جهان ارتقا دهند.

از سوی دیگر، عده‌ای از موافقان تحصیلات تکمیلی با اشاره به ضعف‌ها و کاستی‌های موجود در بازار فرش معتقد بودند که راه‌اندازی این دوره‌ها می‌تواند فکر جدیدی به مجموعه بازار فرش ایران تزریق نماید و جای کار برای سایر دانش‌آموختگان بازر شود. با ورود دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی در برخی شاخه‌هایی که به شدت احساس ضعف می‌شود می‌توان گام‌های اساسی برای رفع معضلات فرش کشور برداشت. این شاخه‌ها عبارت‌اند از تولید فرش، طراحی، رنگرزی و بازاریابی و حضور در بازارهای جهانی.

مخالفان تحصیلات تکمیلی نیز به نوبه خود از جنبه آموزشی و بازار کار مخالفت خود را بیان می‌داشتند. به اعتقاد این افراد، همان‌گونه که در ۱۵ سال گذشته که آموزش عالی فرش راه‌اندازی شد و در زمینه تأمین استاد و کتاب درسی قدم جدی برداشته نشد اطمینانی نیست که این معضل برای دوره‌های تحصیلات تکمیلی - که اتفاقاً بزرگ‌تر می‌نماید - به وجود نیاید، بلکه برعکس می‌توان با اطمینان گفت که این دوره‌ها با کمبود استاد مواجه شده و موجب سردرگمی بیشتر دانشجویان شود. برخی اظهار می‌داشتند که آیا قرار است دوره‌های کارشناسی ارشد یک طراح را طراح‌تر کند یا یک رنگرز را رنگرزتر نماید، یا به عبارت دیگر قرار است در این دوره چه چیزی به دانشجو آموخته شود که در دوره‌های پیش به وی ارائه نشده است. همچنین بدبینی این عده به بازار کار که از تجربه قبلی سرچشمه می‌گیرد موجب طرح این سؤال می‌شود که دانش‌آموختگان این رشته چه تضمینی دارند که بازار کار از آنها استقبال کند. این دسته از دانش‌آموختگان نسبت به کاردان‌ها و کارشناس‌ها احتمالاً مشکلات بیشتری در ورود به بازار خواهند داشت.

در هر صورت همانند گذشته، کارشناسانی بودند که با واقع بینی بیشتر بین این دو دیدگاه کاملاً متفاوت دیدگاه‌های میانه را مطرح می‌کردند و معتقد بودند که با برنامه‌ریزی بهتر از دوره‌های قبل می‌توان مشکلات کمتری ایجاد نمود و به این ترتیب به تدریج ایده راه‌اندازی دوره‌های تحصیلات تکمیلی فرش در میان مسئولان مقبولیت بیشتری پیدا کرد.

پرده سوم

دانشگاه‌های مختلفی مانند کاشان، هنر تهران، هنر اصفهان، تبریز و شاید دانشگاه‌های دیگر تحرکاتی را در زمینه تدوین دوره کارشناسی ارشد فرش آغاز نمودند. با شروع این اقدامات پراکنده و نداشتن موضع روشن و مشخص از سوی مسئولان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای سامان دادن به این حرکت، مشخص شد که موافقان و افراد میانه زیادی به سامان یافتن موضوع خوش‌بین بودند. جلسات پراکنده‌ای که در طول چند سال برگزار شد بالاخره منتج به نتیجه شد و برنامه درسی پیشنهادی دانشگاه کاشان تهیه و به وزارت عتف عرضه شد. در اینجا قابلیت‌های شخصی مجموعه کارشناسان و مدیران دانشگاه کاشان نقش اساسی در هماهنگی تدوین دوره و کسب موافقت از مسئولان فرش کشور و مسئولان آموزش عالی برای تصویب این دوره داشت. دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی وزارت که نقش اساسی در هدایت و هماهنگی تدوین برنامه‌های آموزشی دارد نتوانست به درستی از عهده این مهم برآید و تشتت حاصل از برنامه‌های موجود از نقایص این کار به شمار می‌آید.

در سال ۱۳۹۰ و پس از آنکه با تلاش انجمن علمی فرش و تعدادی از دانشگاه‌ها، نظر موافق وزارت عتف بر لزوم راه‌اندازی دوره‌های تحصیلات تکمیلی فرش جلب شد، برنامه درسی تهیه شده توسط دانشگاه کاشان برای بررسی در اختیار گروهی که به پیشنهاد انجمن علمی فرش معرفی شده بود قرار گرفت. امید می‌رفت که علی‌رغم سستی‌هایی که قبلاً در کار دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی مشاهده شده بود، این بار کار با هماهنگی و به صورت اصولی انجام شود. طی یک ماه بررسی، اشکالاتی که در برنامه ارائه شده وجود داشت مشخص و قرار شد که

اصلاحات برنامه توسط اعضای گروه که نمایندگانی از دانشگاه‌های مختلف بودند به دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی ارائه شود. متأسفانه با پدیده نادر مدیریت این دفتر، برنامه ارائه شده بدون اینکه اجازه استمرار بررسی در این گروه داشته باشد و یا حتی در گروه هنر وزارت عتف مطرح شود، صرفاً با این ادعا که رئیس دانشگاه کاشان مدافع این برنامه است، توسط مدیر دفتر و با مسئولیت شخص ایشان (این جمله از ایشان است) به شورای برنامه‌ریزی درسی ارائه گردید و به تصویب رسید. هرچند که این موضوع مورد اعتراض این انجمن (و احتمالاً گروه هنر وزارت عتف) قرار گرفت ولی پاسخ مدیرکل محترم دفتر این بود که این اعتراضات برای ایشان ارزشی ندارد (این جمله هم قریب به مضمون از ایشان است).

پرده چهارم

در مهر سال ۱۳۹۰ بر اساس مجوز وزارت عتف، نخستین گروه دانشجویان کارشناسی ارشد فرش در دانشگاه تبریز پذیرفته و مشغول به تحصیل شدند. از آنجا که برنامه درسی به مهر شورای برنامه‌ریزی درسی وزارت عتف ممه‌ور نشده بود، بنابراین برای تحصیل دانشجویان این مقطع به صورتی که بعدها برای آنها مشکلی پیش نیاید با تدبیر مسئولان دانشگاه هنر اسلامی تبریز سرفصل‌هایی که قرار بود متعاقباً به صورت رسمی ابلاغ شود به دانشجویان ارائه شد. در سال ۱۳۹۱ با تغییراتی برنامه مصوب شده در شورای برنامه‌ریزی درسی مجدداً مصوب شد و به مهر این شورا ممه‌ور گردید. قطعاً استادان، مدیران گروه‌های فرش و دانشجویان با کم و کاستی‌های برنامه ابلاغ شده به خوبی آشنایی پیدا کرده‌اند.

کلام آخر

قصد این نوشتار نقد این برنامه نیست، ولی مشخص است که پرده آخر به پرده اول وصل می‌شود و مشخص نیست که چه زمانی قرار است این دور درجا زدن در آموزش عالی خاتمه یابد. هنوز راهبرد کلان وزارت عتف برای این دوره مشخص نیست، هنوز استادان برای ارائه این دوره‌ها به خوبی تجهیز نشده‌اند، هنوز منابع علمی کافی در دسترس دانشجویان این مقطع نیست، هنوز دانشگاه‌ها برای ارائه این دوره به اندازه کافی تجهیز نشده‌اند، هنوز

بازار برای ورود دانش‌آموختگان این مقطع آمادگی ندارد و هنوزهای زیادی که از قبل می‌دانستیم و می‌گفتیم ولی گوش شنوایی وجود نداشت.

آیا اکنون که این دوره‌ها به لطف خدا راه افتاده، وظیفه استادان و دانشجویان و مدیران گروه فرش مانند سابق است؟ به نظر می‌رسد که این بار باید برخورد دیگری داشت و راه‌اندازی این دوره را باید به فال نیک گرفت و از فرصت به وجود آمده حداکثر بهره را گرفت. باید تلاش کنیم تا نقاط ضعف را برطرف کنیم. استادان با تعمق بیشتر در سرفصل دروس و آمادگی بهتر، مطالب جدیدی که نیاز دانشجویان است را استخراج کرده و ارائه نمایند و همچنین برای تألیف کتب علمی و آگاهی مورد نیاز تلاش نمایند. دانشجویان باید با علم و آگاهی یافتن از وضعیت موجود آستین همت بالا زده و خود برای شناسایی و کمک به رفع کمبودها اقدام کنند. مدیران گروه فرش با ایجاد ارتباط با مسئولان فرش و آموزش عالی زمینه‌های برطرف کردن مشکلات بیرونی دانشگاه را فراهم نمایند. دست آخر این که مسئولان فرش و آموزش عالی سعی نمایند که به جای ارائه آمار عملکرد فعالیت خود، هزینه‌های مالی و انسانی فراوانی که برای تربیت این دانشجویان صورت می‌گیرد را به‌درستی راهبری کنند و گرهی از گره مشکلات فرش کشور باز نمایند.

سید جلال‌الدین بصام
استادیار مؤسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهاد کشاورزی